

Allah'ın Koyduğu Sınırları Korumak

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْرَمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ
اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ) (٨٧)

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ:

«أَلَا هَلْكَ الْمُتَطَعُونَ أَلَا هَلْكَ الْمُتَطَعُونَ ، أَلَا هَلْكَ الْمُتَطَعُونَ»

Kıymetli Müslümanlar!

Hutbemizin başında okumuş olduğumuz âyet-i kerîmede Cenâb-ı Hak bizlere: **“Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz şeyleri (siz kendinize) haram kılmayın ve sınırı aşmayın. Allah sınırı aşanları sevmez.”**¹ diye seslenmektedir. Cenâb-ı Hak varlığı ve yaşamı denge üzere yaratmıştır. Toprağa düşen bir tohum, güneş ışığından biraz mahrum kalsa veya yağmur damllarına fazlasıyla maruz kalsa büyüüp yeşeremez. Kâinattaki ince matematiksel dengenin biraz sarsılması tüm evrenin çökmesine neden olabilir. Yeryüzünün kısa bir mesafe dahi olsa yörüngesinden çıkması yaşamı sona erdirebilir. Yine insan kendi bedenine baktığında şaşırtıcı bir denge ile karşılaşır. Evrendeki ve insandaki harikulade uyum bizlere şu ayeti hatırlatmaktadır: **“...Her şeyi yaratan ve bir ölçüye göre düzenleyen Allah'tır.”**²

Aziz Müminler!

Her şeyi ölçüsüyle var eden Cenâb-ı Hak, insanoğlunun yaratılış gayesine uygun bir yaşam sürmesi için de ölçüyü belirlemiştir. Bu ölçü dinin belirlediği sınırlara riayet etmektir. İnsanlığa İslam'ı bir rahmet olarak gönderen Cenâb-ı Allah, hayatın her safhası için temel ölçüleri bize bildirmiştir. Genellikle helal ve haram kavramlarıyla özetlediğimiz bu sınırlar, dünya ve ahiret hayatı için kurtuluşun yegâne kaynağıdır.

Sayılsız nimet bahşedilmiş olan insanın, Yaratıcısı tarafından belirlenen ölçüyü kaçırmaması ise haddi aşmak olarak tarif edilir. Kur'ân-ı Kerîm'de geçen “teaddi” ve “tuğyan” gibi ifadeler, sınırların aşılması durumunda insanlığın maruz kaldığı zulme işaret eder. Örneğin insan yemede ölçüyü kaçırsa önce kendi bedenine zarar verir, öfkesini kontrol edemezse her şeyden önce kendi nefesine zulmeder.

Yine Allah'ın yasakladığı fiilleri işleyen bir kimse önce ailesine zulmeder. Ailede ilişkiler sevgi ve güvenden yoksun bir hâl alır. Ailenin parçalanması da toplumsal huzursuzluğun kaynağıdır. Öyleyse Cenâb-ı Hak'ın insanlık için belirlediği sınırları aşmak, helal ve haram ölçülerine riayet etmemek, kişinin kendisine, ailesine ve toplumuna karşı işlediği bir zulümdür. Zulüm de kuşkusuz insanlığı yok oluşturma doğru sürükler.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.), haddi aşmanın tehlikesine işaret etmek üzere üç defa şu sözü tekrar etmiştir: **“Söz ve davranışlarında ileri gidip haddi aşanlar helak oldular.”**³ Ağızdan çıkan dengesiz bir söz aileyi yıkabilir, ayarı kaçan bir davranış kavgaya neden olabilir. Bu dünyada haddi aşmak ahirette helaktan başka bir şey değildir. Fitne veya nifak, cimrilik yahut savurganlık, kavga veya savaş bireyi, aileyi ve toplumu tümüyle tehdit etmektedir. Sınırsız tüketim ve eğlence ise sınırların aşılmasının bir başka göstergesidir. Sonu gelmez dünyevi istekler karşısında nefisler sarhoş edici bir çılgınlığa sürüklenmektedir.

Kıymetli Müslümanlar!

Günümüzde nefis-i emmâre adeta bir kültür hâline gelmiştir. Sınırlı imkânlarla sahip olmasına rağmen insan, sınırsız arzularını yerine getirmek için çabalar durur. Gözünü ancak toprağın doyuracağı azgın bir nefis, hiçbir zevk ile tatmin olmaz. Devamlı daha yenisi ve daha iyisinin peşine düşer.

Hâlbuki bize bahşedilen nimetleri ölçü içerisinde kullanmak insanın mutlu etmek için yeterlidir. Allah'ın koyduğu sınırlar içerisinde yaşayarak insan kendi nefisini huzura erdirecek, ailesine ve toplumuna da huzuru getirebilecektir.

Bize helal kılınanları kendimize yasaklayamayacağımız gibi, haram kılınanları da kendimiz için meşru addedemeyiz. Mümin için itidal, helal olana yönelmesi ve haramdan kaçınmasıdır. Nitekim İslam, Yüce Yaratıcımızın varlıkta kurduğu dengenin, yaşamımıza yansıtılmasıdır.

Cenâb-ı Hak bizleri koyduğu sınırlara riayet eden, haddi aşmayan kullarından eylesin. Amin.

¹ Mâide suresi, 5:87

² Furkân suresi, 2

³ Müslim, İlim, 7